

En tydligare bestämmelse om hets mot folkgrupp

Vårt uppdrag

- Bör det införas ett särskilt straffansvar för urskuldande, förnekande eller förringande av bland annat folkmord?
- Bör hets mot folkgrupp uttryckligen omfatta uppmaning till våld och gärningar mot individer i de skyddade grupperna?

En kort bakgrund

- Kommitténs uppdrag bygger på ett överträdelseärende som EU-kommissionen har inlett mot Sverige.
- Ett överträdelseärende kan leda till en process i EU-domstolen, som kan döma ut höga böter om den anser att en medlemsstat inte har följt EU-rätten.

Överträdelseärendet

- Överträdelseärendet gäller det så kallade rasismrambeslutet, som kommissionen menar att Sverige inte har genomfört på ett korrekt sätt.
- EU-kommissionen har inlett överträdelseärenden mot ett flertal länder gällande genomförandet av rasismrambeslutet.

Om rasismrambeslutet

- Rasismrambeslutet (2008/913/RIF) trädde i kraft 2008.
- Det syftar till att rasistiska och främlingsfientliga brott ska bestraffas med åtminstone en miniminivå av effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner i alla medlemsstater.
- Det uppställer bland annat krav på att vissa gärningar ska vara straffbara i den nationella lagstiftningen.

Hets mot folkgrupp

- Finns i 16 kap. 8 § brottsbalken.
- För hets mot folkgrupp döms den som i ett uttalande eller i ett annat meddelande som sprids hotar eller uttrycker missaktning för en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung eller trosbekännelse, sexuellt läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck.

Även ett tryck- och yttrandefrihetsbrott

- Hets mot folkgrupp är även ett så kallat tryck- och yttrandefrihetsbrott (7 kap. 6 § tryckfrihetsförordningen och 5 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen).
- Dessa brott är en spegling av brottsbalksbrottet, men kan bara begås i vissa skyddade medieformer.

Ett förtydligande av bestämmelsen

- Förslagen förtydligar bestämmelsen om hets mot folkgrupp i förhållande till rasismrambeslutet.
- Förslagen innebär även att bestämmelsen förtydligas i övrigt och att enskilda brottsoffer får ett bättre skydd.

Yttrandefrihetens och kriminaliseringens gränser ändras inte

- Vår bedömning är att varken gränserna för yttrandefriheten eller för vad som är straffbart ändras genom våra förslag.
- Det är fråga om tre materiella ändringar i bestämmelsen om hets mot folkgrupp.

1. Ett förtydligande gällande uppmaning till våld

- Gärningen att uppmana till våld mot en skyddad grupp eller enskild i en sådan grupp ska nämnas i lagtexten och alltså uttryckligen omfattas av straffansvaret.

2. Ett särskilt straffansvar

- Det ska inom ramen för bestämmelsen införas ett särskilt straffansvar för förnekade, urskuldande och uppenbart förringande av bland annat vissa folkmord.
- För straffbarhet krävs att gärningen är ägnad att uppmana till våld mot, hota eller uttrycka missaktning för en skyddad grupp eller en enskild i en sådan grupp.

3. Ett bättre skydd för brottsoffer

- Hets mot folkgrupp ska också omfatta gärningar mot enskilda individer i de skyddade grupperna.

Ikraftträdande

- I brottsbalken: 1 juli 2024.
- I tryckfrihetsförordningen: 1 januari 2027.

Förslag till författningstext, första stycket

Den som i ett uttalande eller i ett annat meddelande som sprids *uppmanar till våld mot*, hotar eller uttrycker missaktning för en folkgrupp, en annan sådan grupp av personer *eller en enskild i någon av dessa grupper* med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck, döms för hets mot folkgrupp till fängelse i högst två år.

Förslag till författningstext, andra stycket

För hets mot folkgrupp döms också den som i ett uttalande eller i ett annat meddelande som sprids förnekar, urskuldar eller uppenbart förringar ett brott som utgör eller motsvarar folkmord, brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse eller aggressionsbrott enligt ett avgörande som har fått laga kraft och som meddelats av en svensk domstol eller av en erkänd internationell domstol för brott mot internationell rätt, om gärningen är ägnad att uppmanna till våld mot, hota eller uttrycka missaktning för en sådan grupp eller enskild som avses i första stycket.